

Kuntajakoselvittäjän ehdotus Jämsän kaupunginvaltuustolle, Längelmäen kunnanvaltuustolle ja Oriveden kaupunginvaltuustolle

Alue- ja kuntaministeri Hannes Manninen asetti 29.11.2004 allekirjoittaneen selvittämään kuntajaon muuttamista Jämsän kaupungin, Längelmäen kunnan sekä Oriveden kaupungin käsittävällä alueella.

Selvityksen tuli tuottaa tietoa, jonka perusteella voidaan ensin verrata keskenään kolmea vaihtoehtoa:

1. Längelmäen kunnan alueen jakaminen ja ko. alueiden liittäminen Jämsän ja Oriveden kaupunkeihin,
2. Längelmäen kunnan liittäminen Jämsän kaupunkiin tai
3. Längelmäen kunnan liittäminen Oriveden kaupunkiin.

Kuntajakoselvittäjän toimikausi alkoi 1.1.2005 ja päättyi ensimmäisen vaiheen osalta 31.3.2005, jolloin selvityksen vaihtoehtotarkasteluosa oli esiteltävä Längelmäen kunnan sekä Jämsän ja Oriveden kaupunginvaltuustoille. Jätin 14.3.2005 sisäasiainministeriölle raportin "Längelmäen tulevaisuuden valinta - Längelmäen, Jämsän ja Oriveden kuntajakoselvityksen vaihtoehtotarkasteluosa", jonka ehdotukset Jämsän, Längelmäen ja Oriveden kunnanvaltuustot hyväksyivät 21.3.2005.

Kuntajaon muuttamista koskevaa erityistä selvitystä päätettiin 23.3.2005 jatkaa. Päätöksen mukaan kuntajakoselvittäjän lopullinen ehdotus tulisi esittää ao. kuntien valtuustoille viimeistään 31.5.2005. Selvityksen lopputulos siihen mahdollisesti liittyvine ehdotuksineen kunnallisesta kansanäänestyksestä olisi toimitettava sisäasiainministeriölle 30.6.2005 mennessä.

Raportissani 14.3.2005 päädyin toteamukseen, että Längelmäki ei muodosta tällä hetkellä paikallisuuden näkökulmasta yhtenäistä kokonaisuutta, vaan asukkaiden asiointi suuntautuu asuinkylästä riippuen joko Jämsään tai Orivedelle.

Kunnan keskeinen tehtävä on säilyttää elinvoima alueellaan. Längelmäen kehitys on ollut maan keskiarvoista kehitystä heikompi vuosina 1997 - 2002.

Längelmäen taloudellisten ongelmien taustalla on, että kunnan menokehitys ei ole seurannut väestökehitystä. Vaikka asukasluku on vähentynyt, ovat menot kasvaneet. Vuosina 1998 - 2003 syntyneen alijäämän seurauksena Längelmäen kunnalla on vuoden 2004 tilinpäätöksen mukaan kattamatonta alijäämää 2 027 343,31 euroa eli 1 190 euroa/asukas. Längelmäen taloussuunnitelma 2005 - 2007 on kaikkina vuosina alijäämäinen. Kuntalain 65 §:n mukaan alijäämä pitäisi kattaa suunnittelukaudella.

Pitkään jatkuneen vaikean taloudellisen tilanteen vuoksi ovat kunnallistekniset investoinnit olleet minimissä ja on pystytty tekemään vain välttämätön. Kuntajakoselvityksen yhteydessä tehtyjen arvioiden mukaan tarvittaisiin kunnallistekniikan ja talonrakennuksen investointeihin Längelmäen kunnan yhden vuoden verotulot ja valtionosuudet lähes kokonaisuudessaan.

Kuntajaon muutoksen lähtökohtana on kehittää kuntien alueellista eheyttä ja yhdyskuntarakenteen toimivuutta (kuntajakolaki 1 §). Kuntajakoa voidaan muuttaa kuntajakolain 3 §:n mukaan jos muutos:

- 1) turvaa ja edistää palvelujen järjestämistä alueen asukkaille;
- 2) parantaa alueen asukkaiden elinolosuhteita;
- 3) parantaa alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia; tai
- 4) edistää kuntien toimintakykyä ja toiminnan taloudellisuutta.

Edellä mainituista neljästä edellytyksestä ainakin yhden tulee täytyä, jotta kuntajaon muutos voidaan toteuttaa. Tekemäni selvityksen perusteella totean, että kaikki kuntajakolain 1 ja 3 §:ien mukaiset edellytykset täyttyvät Längelmäen jakamisessa Jämsän ja Oriveden kaupunkien kesken.

Selvitykseni perusteella teen Jämsän kaupunginvaltuustolle, Längelmäen kunnanvaltuustolle ja Oriveden kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

- Kuntajakoa muutetaan niin, että Längelmäen kunta lakkautetaan. Längelmäen kunnan itäosa liitetään Jämsän kaupunkiin ja länsiosa Oriveden kaupunkiin 1.1.2007 alkaen. Jämsän kaupunkiin liitettävä alue on kooltaan 193 neliökilometriä ja tällä alueella asui vuonna 2004 yhteensä 1100 asukasta eli 65 % Längelmäen asukkaista. Oriveden kaupunkiin liitettävä alue on kooltaan 292 neliökilometriä ja tällä alueella asui vuonna 2004 yhteensä 600 henkeä eli 35 %. Kuntaliitossopimuksen liitteenä on Längelmäen kunnan kartta, johon kunnan jakoviiva on piirretty punaisella värillä.
- Oriveden ja Jämsän kaupungit käyttävät entisiä nimiään ja vaakunoitaan.
- Hyväksytään liitteenä oleva "Kuntaliitossopimus".

Orivedellä, Jämsässä ja Längelmäellä 23.5.2005

Ilkka Ronkainen
kuntajakoselvittäjä